

7 – 9 месеца

Импресивна реч (разбиране)

- Детето започва да реагира на названието на някои лица или предмети, включително на името си.
- Реагира с интерес на фрази или изречения, които описват обичайни действия, като: „Пляс-пляс ръчички“, „Довиждане“, криеница, придружена с „Ку-ку-бау“ и други.

Експресивна реч (говорене)

- Детето спонтанно произнася срички – единични или повторени два-три пъти, като „ба“, „ма-ма-ма“, „та-та“ и прочее.

10 – 18 месеца

Импресивна реч (разбиране)

- Детето разбира значението на думи, които назовават лица, животни, предмети, имена на играчки, части на тялото.
- Разбира значението на думи, които назовават някои действия и състояния.
- Разбира значението на някои названия на признаци и места като: голям, лош, там и прочее.
- Разбира значението на междуметия, свързани с животни, предмети или действия.

Импресивна реч (разбиране) – граматика (морфология и синтаксис)

- Разбира прости команди като: „Донеси мечо!“, „Дай ръчичка!“ и т.н.
- Разбира прости въпроси, например: „Къде е топката?“, „Какво е това?“ и т.н.
- Разбира изречения, които съобщават нещо, като: „Мама идва“, „Иван пие вода“ и т.н.
- Разбира изрази за притежание като „твоите обувки“.

0 – 3 месеца

Импресивна реч (разбиране)

- Детето се ориентира в звуковите сигнали, издавани от околните лица:
  - ✓ Реагира на човешки глас;
  - ✓ Реагира на реч насочена към него;
  - ✓ Реагира на гласа на грижещия се.

Експресивна реч (говорене)

- Появяват се първите звуци, изразяващи непосредствена емоция – в състояние на задоволство детето издава звуци подобни на „а“, „о“, „ъ“ или гърлени звуци.

4 – 6 месеца

Импресивна реч (разбиране)

- Детето започва да разграничава речеви звукове по някои признаци.
- Различава интонации в речта и ги свързва с настроението на говорещия -реагира с усмивка на дружелюбни интонации и отговаря с хленч или плач на груби и сърдити интонации.

Експресивна реч (говорене)

- Детето произнася звуци, подобни на гласни (а, о, ъ) и съгласни (б, п, м, н, д, т, г, к, х), но доста неясно и нечленоразделно (понякога спонтанно, а понякога в отговор на реч, насочена към него).
- Проявяват се ранни форми на лепетна реч – случайно произнася отделни срички.

Марияна Червенкова
Логопедия - II курс
СУ „Св. Климент Охридски“

ЕТАПИ НА
ТИПИЧНО
ЕЗИКОВО И
ГОВОРНО
РАЗВИТИЕ
ОТ 0 ДО 36
МЕСЕЦА

25 – 30 месеца

Общо езиково-говорно развитие

- Разбира и произнася нови думи и изрази, които назовават: лица, животни, различни обекти от близкото и подалечното обкръжение, места, институции и т.н.
- Прави изречения, макар и да изпуска някои „малки“ думи – „Ванко банята“ вместо „Ванко е в банята“; „Няма каже“ вместо „Няма да каже“, „Ходим там“ вместо „Ще ходим там“ и т.н.
- Да говори за наблюдавани от него минали събития: „Чашката падна“, „Мама отиде“ и т.н.
- Да произнася единствено и множествено число на имена и глаголи.

25 – 30 месеца

Общо езиково-говорно развитие

- Произнася все повече и по-сложни думи и изрази.
- Употребява правилно „едно“, „две“ и „много“.
- Сравнява: „Татко е по-силен от Пепи“, „Мама е най-красивата“.
- Преразказва приказки с нечия помощ.
- Отговаря на въпроси като: „Защо вземаш молива? – (За) да рисувам“ „Татко защо пие лекарства?“ – „(Защото) има грип“ и т.н.

Библиография

- Атанасова-Трифорова-, М., 2013г.; „Стандарти и показатели за развитие и учене в ранното детство: от раждането до три години“
- Ценова, Ц.; 2016г.; “Логопедия — Описание, диагностика и терапия на комуникативните нарушения”; София

- Разбира няколко вида въпроси като: „Какво прави кучето?“, „Искаш ли ябълка?“, „Кой отваря вратата?“ и т.н.
- Разбира някои изрази, означаващи местоположение, например: „на масата“, „в ъгъла“, „навън“, „вътре“, „в стаята“, „при баба“ и т.н.
- Разбира прости изрази на поощрение и порицание като: „Браво на Мони“.

Експресивна реч (говорене)

- Активният речник достига от няколко до няколко десетки думи: съществителни, прилагателни, глаголи, някои местоимения, наречия, частици.
- Назовава някои характеристики на ситуации и събития, като повтаряемост, количество и др.
- Назовава отделни действия, събития, състояния.
- Употребява някои местоимения и местоименни наречия.
- Използва собствени имена, включително своето име, често в комбинация с роднински названия, например: баба Веси, дядо Тони.

Импресивна реч (разбиране) – граматика (морфология и синтаксис)

- Появяват се първите комбинации от думи, но като готови изрази или само в рамките на именната фраза, а не и като двусъставно изречение с подлог и сказуемо.
- Появяват се първите комбинации от думи, например: „Ето го“, „Няма го“, „Дай ми“, „Една кола“ и т.н.

Експресивна реч (говорене)

- Детето употребява думи, включително междуметия, които назовават лица от близкото обкръжение, животни, предмети, играчки или техните действия.
- Употребява някои местоимения и частици, като: това, ето, ало и др.

19 – 24 месеца

Импресивна реч (разбиране)

- Пасивният речник се обогатява с нови съществителни, включително някои абстрактни, с глаголи, прилагателни, някои местоимения, числителни, наречия, частици.
- Детето разбира думи и изрази, които назовават лица, животни, играчки, части на тялото, облекло, мебели, съдове, храни и напитки и други предмети от обкръжението (както реални, така и изобразени на картина).
- Разбира думи за действия и събития, свързани с всекидневието, включително глаголи, назоваващи човешки желания, потребности, чувства.
- Разбира думи, назоваващи свойства и признаци на обекти и действия.
- Разбира местоимения и местоименни наречия като: аз, мой, този, такъв, кой, какво, къде, колко и други.

Импресивна реч (разбиране) – граматика (морфология и синтаксис)

- Детето разбира прости разширени изречения – съобщителни, въпросителни (с въпросителни думи и въпросителната частица „ли“), побудителни; разбира редица предложни изрази, означаващи местоположение, разбира оценъчни изрази.
- Разбира команди и забрани.